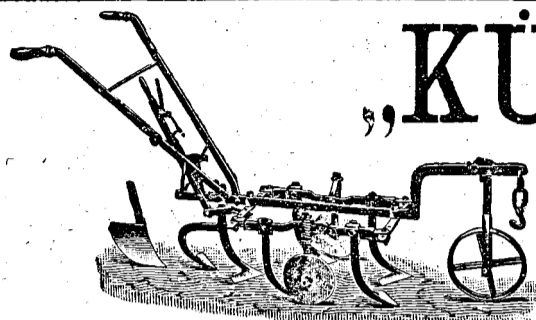

ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910. Április 24.

17. SZÁM.

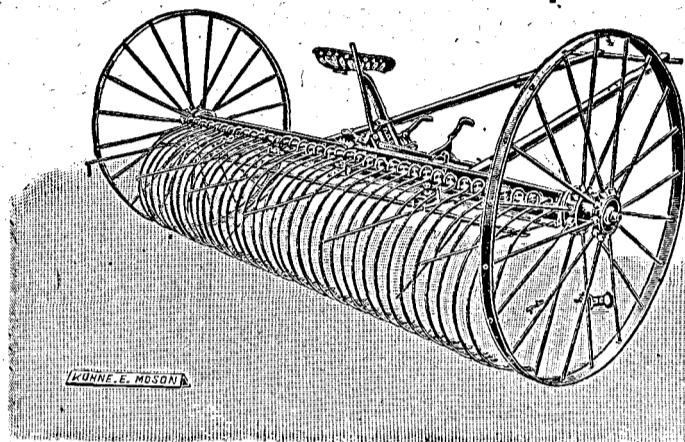

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r. t. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálóeszközöket, Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

2012

Laass-rendszerű többsoros kapálógépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBORNE“ kévekötő- és marokrakó arató- és fűkaszaló-gépeket.
Cséplőkészleteket motor- és járgányhajtásra.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

kedvező fizetési feltételekkel legjutányosabban vásárolt

gazdasági gépeket,

mindennemű gazdasági eszközöket és cikkeket.

Értékesítünk gabonát, magvakat és gyapjút.

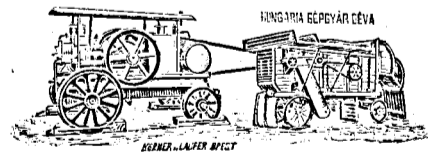
Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick aratógépgyárának

kizárólagos képviselője.

2336

Báró Kemény József Hungaria Gépgyár betéti társaság D É V A.

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalmok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilon javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. Automobil-garage.

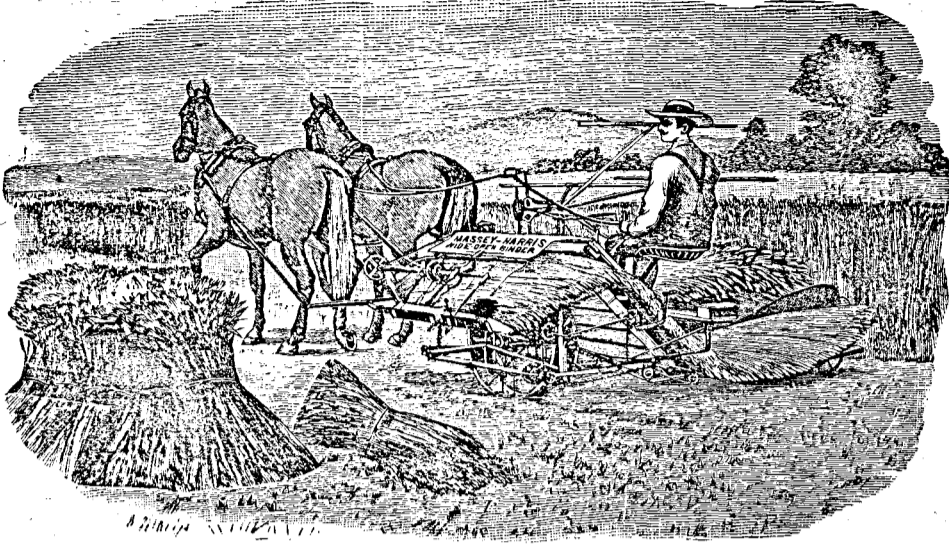
Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselője

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szívesen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

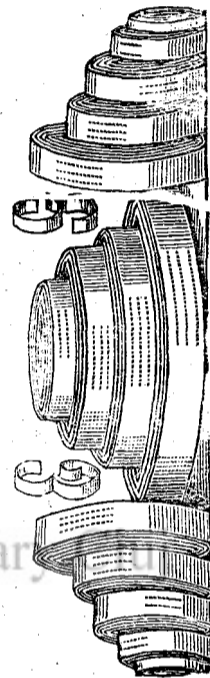
elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Molnár-utca 11.

Gmeiner E. gépsziiggyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu:

Elsőrendű szimpla és dupla színű rgépszijat 600 mm. szélességig.

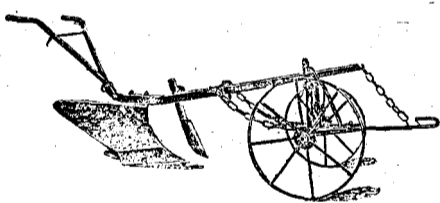
Többféle varó és kötőszijat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépszijbőröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

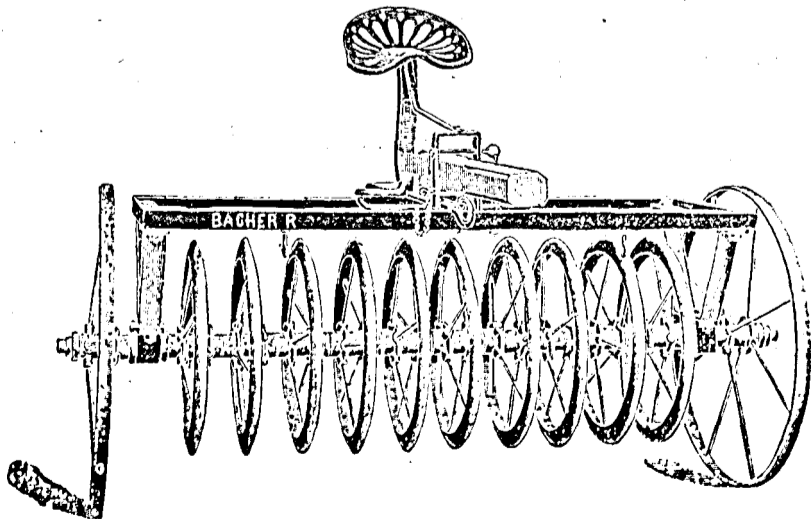
A valódi Bächer-féle törhetetlen fejű

„Acélekék“

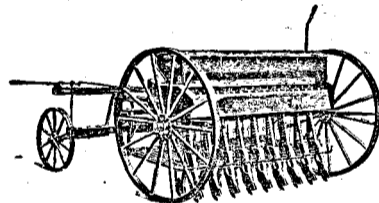
ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőeknek vannak elismerve.

Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tárcsás boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcso ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

A „Melichár“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe. Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartosság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

== Szücs Zsigmond ==

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A szőlőtermelés és az agrárprogramm.	207
A takarmányrépa termesztése. <i>Gáspár József</i> IV.	207
Házi állatainkkal való érintkezés útján szerzhető emberi betegségek. <i>L. Szabó Döme</i> III.	208
A gabonalegyek. <i>Dr. Rapaics Raymund</i>	209
Irodalmi szemle.	210
Kisebbszakközlemények.	211
Kormányintézkedések.	211
Vegyes közlemények.	212
Hirdetések.	

A szőlőtermelés és az agrárprogramm.

Magyarország szőlőbirtokosainak a száma körülbelül 450.000. A segéd munkások figyelembe vételével 670.000-re tehetjük a bortermelésben érdekelt családok számát. Egy családot átlag négy lélekkel számítva, azt látjuk, hogy közel három millió lakos jövedelmének egyedüli, vagy legfőbb forrása a bortermelés.

Már ez a számadat is eléggé mutatja, hogy milyen óriási jelentősége van nálunk a bortermelésnek, és milyen fontos ránk nézve az, hogy termett borainkat jól értékesíthessük.

Sajnos lelkiismeretlen borpancsolók óriási károkat okoztak a magyar szőlőtermelőknek azzal, hogy hamisított italokat hoztak forgalomba és a magyar borok hírnevét megrontották, fogyasztóinkat visszariasztották Kiszámíthatatlan kárt szenvedtünk e miatt.

Csak legujabban kaptunk ezek ellen hatékony törvényes védelmet az 1908. évi bortörvényben, mely a pancsolásnak és a hamisításnak minden fogását büntetésekkel sújtja.

De alig lépett életbe ez a törvény már is mozgolódni kezdettek ellene egyes kereskedői körök. Panaszkodnak a törvény szigorú intézkedései ellen, azokat a kereskedelem ellen intézett merényletnek nevezik s minden erejüket megfeszítik, hogy visszacsinálják azt az aranykorszakot, mikor az Engel-féle kereskedők nagy vagyont haráncsolhattak vissza a borpancsolásból.

Ezt a mozgalmat, mint a közétett agrárprogramm javasolja, teljes erélyvel vissza kell utasítanunk.

A filoxera által elpusztított szőlők helyreállítása óriási áldozatokba kerül s most, mikor gazdáink a tengernyi munkát és pénzt befektették odajutottak, hogy nem tudják boraikat eladni. A legfinomabb hegyi borokkal telt hordók garmadája hiába várja a vevőt. Nemcsak a külföld vesztette el bizalmát boraink iránt, de a belföldi fogyasztás is romlott. Mert hiába adja a gazda olcsón a mustot, a kiszűrt mérges mégis alig bir tiszta és olcsó borhoz jutni. Kap ellenben drága pénzért hangzatos név alatt olyan élvezhetetlen folyadékot, mitől nem hogy megjönne, de elmegy a kedve. A szőlőkölcsönökkel terhelt gazda pedig majd megfullad a saját nyakán maradt borában.

Ilyen viszonyok között úgy a termelőknek, mint a fogyasztóknak óriási érdekük, hogy a borkezelés tisztaságát és a forgalomba hozott italok valódiságát a lehető legéberebb ellenőrzés biztosítsa. Az erre szolgáló törvényes védelmet tehát nem hogy feladnánk, sőt közérdekből annak teljes szigorral való végrehajtását követeljük.

A borpancsolás ellen védekezünk azzal is, hogy magas vámokkal igyekezzünk megnehezíteni a mazsolaszőlő behozatalát, mely kiválóan alkalmas a borok édesítésére. Az így édesített borokat azután hegyi borok elnevezése alatt hozzák forgalomba s ezzel hegyvidéki termelőinknek tisztességtelen és türehetetlen versenyt okoznak.

Régi törekvésünk a boritaladó törlése, vagy legalább leszállítása. Ezt a követelést fenntartjuk a jövőben is. Meggyőződésünk, hogy ennek az adónemnek törlése után nagymértékben emelkednének a borfogyasztás s a fejlődő szőlőtermelés még sok ezer és ezer magyar családnak biztosíthatna megélhetést. A szőlőtermeléssel foglalkozók adózóképesége pedig növekednék úgy, hogy a mit az államkincstár a vámon elveszt, azt csakhamar a réven nyerné meg.

Minden intézkedés, mely a bortermelés

és érdekét szolgálja, tulajdonképpen a szociális politika körébe vág, mert a szőlőmivelésben érdekelt túlnyomó nagy része kisbirtokos, a kiknek gazdasági és társadalmi helyzetén javítani mindenekelőtt álló kötelességünk.

A takarmányrépa termesztése.

Gáspár József.

IV.

Cserebogár lárvái, melyeket *pajor*, *csimasz* néven ismerünk, kisebb-nagyobb károkat minden évben tesznek. Ezek ellen, magának a rovarnak kötelező irtásán kívül úgy védekezhetünk, ha szántás alkalmával a kiszántott állatokat olcsó gyerek- vagy nőmunkásokkal összeszedetjük s megsemmisítjük. Kései őszi szántással egymaga a szántás is sok rovar elpusztít azáltal, hogy a felszínre hozza, vagy a hantokkal összenyomja. Sokat összeszednek a szántás után olalkodó szarkák, csokák és varjak is, melyeket ennél fogva ne zavarjunk, ne riasszunk el a barázdából, de sőt részesítsük védelemben. Ha mélyen kapálunk, mit a növények ápolásáért is tanácsos megtenni, sok csimasz a felszínre jut ezuton is, melyeket darabszám szerint díjazva a munkásokkal összeszedetünk.

Mínt hogy a csimasz pusztítása rendszeresen későre esik, amikor az ujravetés kifejlődésére biztosan számítani nem lehet, a kipsztított helyeket, hogy ne maradjanak az egész évben üresen és ne adjunk alkalmat a talaj elgyomosodására; csinquantínó tengerivel, paszullyal va y burgonyával vessük be.

A lótetű is a répa kártevői közé sorakozik, s ha nagyon elszaporodik, kártétele megközelíti a cserebogár pajorjáét. A lótetű élő és korhadó növényi részekkel táplálkozik, fölfalja azonban a kisebb rovarokat is. Legkedvesebb tartózkodási helye a sokáig érintetlenül hagyott melegágyak és az elkorhadt trágyatelepek, melyekben annyira elszaporodik, hogy majdnem állat-állatot ér. A lótetű a trágyával kerül a szántóföldre, hol, miután a talaj jól megmivelése és tápanyagban gazdagsága a lótetű életfeltételeihez tartozik, gyorsan elszaporodik. Közel a talaj felszínéhez készíti

Minden gazdának, aki műtrágyát használ,
szüksége van modern, szabatosan működő

MŰTRÁGYASZÓRÓ GÉPRE

Elsőrangú gyártmány kizárólagos képviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

földalatti járatait, melyekben növényi és állati táplálékát keresi fel. Ezek a kigyózdó vonalban húzó járatok a földszine felé emelkedő dudorodásokkal messze felismerhetők. Ujjal haladva ezekben a járatokban könnyen rátalálunk a lótetű fészkeire, melyet 10—15 cm.-re a földszine alatt több kanyarulatot tevő utakkal szokott elkészíteni. Ebbe a fészkekbe, melyet nedvesített földből hord össze az állat, rakja le petéit, melyek a fészkekkel együtt megsemmisítendőek.

Védekezhetünk a lótetű ellen, ha melegágyi és tulázott trágyát nem viszünk a répa-földre, ha a répatarlót sertésekkel turatjuk fel, s összel jó mélyen felszántjuk a talajt.

A dögész, a százlábu, a drótféreg, a bagolylepke hernyója, a paizsos bogár és a levéldarázs, okoznak néha károkat a répavetésekben, de csak kismértékben úgy, hogy ellenük a védekezés szüksége még eddig nem merült fel.

Répanematoda vagy répafonalféreg a legveszedelmesebb állati ellensége a répának, melynek tömeges fellépte huzamos ideig lehetetlenné teszi azon a helyen a répa termesztését. A nematoda citromalaku, sárgás színű kis rovar, mely kizárólag a répa gyökerére veszi magát s annak nedvét elsziva akadályozza fejlődésében. A nematodák által megtámadott répa nem pusztul el, az egész évet átéli, csak hogy fejletlen apró marad s zeller alaku lesz, s még akkor is új leveleket hajt, a mikor a nem bántalmazottak már régen beszüntették a vegetációt.

A nematodák kártétele régen ismeretes a gazdák előtt; s minthogy a répa földfeletti részén semmi bántalom nyoma nem látszik, a baj okát a földben keresték s ráfogták, hogy a föld kimerült a répatermesztés által, reáunt a répara — a répauntság betegségébe esett, úgy maradt napjainkig fenn a nematoda kártétele, mint répauntság.

A nematoda nem egyszerre szokta ellepni az egész répavetést, foltonként szokott jelentkezni, s ha a jövő évben répa vagy olyan növény kerül a talajba, melyet kedvelnek a nematodák, ezek a foltok nagyobbodnak mig az egész táblát átölelik.

A nematodák a répán kívül megtámadják még a zabot, repcét és a mustárt, ha tehát védekezni akarunk ellenük, ezeket a növényeket a vetésforgóból, hol a répát termesztjük, zárjuk ki.

A nematodák irtására három módot ajánlanak:

1. Beszüntetni a répa termesztését a nematodás talajon 4—5 éven át, mely alatt olyan növényeket termesszünk melyeken a nematoda nem él meg.

2. Csalogató vetéssel előhívni a neme-

todákat, s midőn a legnagyobb számmal vannak a gyökereken, kitepjük, megszáritjuk és elégetjük. Csalogató vetésre legalkalmasabb a tavaszi repce.

3. Talajégetést, mely célra párhuzamosan haladó keskeny sáncokat ásunk, megtöltjük köszénnel, s azután meggyújtva 50—60 cm. vastagon földelünk. Ugyan ezt a célt érjük el a szénkénegezéssel is; hogy a kettő közül melyiket alkalmazzuk a felett a költségek döntenek.*

A répa kiszedése és eltartása.

A répa mint kétéves növény mindaddig életben van és gyarapodik, mig a hidegek beállanak s annyira lehül a levegő, hogy vele együtt minden gazdasági növény fejlődését beszünteti. Az a gazda tehát aki kis területen termeszt a répát, vagy olyan munkaerő felett rendelkezik, hogy 1-2 nap alatt betakaríthatja összes répatermését: halaszthatja a répa kiszedését október hó végéig, november hó elejéig; akkor kapja a remélhető legnagyobb termést. Rendes körülmények között azonban tekintettel arra is, hogy őszre fordulva az idő a napok megrövidülnek, a rövid napon keveset lehet dolgozni, számíthatunk arra is, hogy közbe-közbe zimánkos, hűvös, esős idő lehet amikor a munkának szünetelni kell: számot vetve a munkás viszonyokkal és a bevetett terület nagyságával, minden gazda úgy irányítja a répa kiszedését, hogy november elsejére a szedés, elhelyezés befejezést nyerjen.

A répa kiszedése könnyű munka s elég gyorsan halad; azokat a fajtákat, melyek a földönülők, (oberndorfi, olaj bogó alaku, erkendorfi) leveleinél fogva tépjük ki, azokat pedig, melyek mélyebben gyökereznek, (mamuth, takarmánycukorrépa) a cukorrépa kiszedéséhez készített kétágu villával emeljük ki a földből.

A kiszedet répát halmokba rakjuk, s azután hozzálátunk a megtisztításához. A tisztítást minden takarító eszköz nélkül (kés, sarló, kacor stb.) kézzel végezzük, így nemcsak gyorsabban halad a munka, hanem jobb munkát is végezzük, a mennyiben nincsen kitéve a répa a vágás karcolás vagy megsértésnek. Előbb az elszáradt alsó leveleket tépjük le, melyeket külön csomóba gyűjtve, ha szüksége mutatkoznék, alomnak használunk fel; azután a felső még zöld leveleket törjük le, s külön

* Az elősorolt kártevő állatoknak azok kártételeinek, a védekezés és irtásokra vonatkozó módoknak ismertetését a m. kir. rovarügyi állomás, külön-külön álló rövid „Utmutatások”-ba állította össze, melyek beszerzését, minthogy nemcsak a répa termesztésére, hanem a növénytermesztés valamennyi ágazatára nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz, minden gazdának ajánlom. Gazd. egyesületek gazd. körök és szövetkezetek útján díjtalanul szerezhették meg.

csomóba halomba rakjuk, melyeket azonnali takarmányozásra, vagy besavanyitva télire tehetünk el. A zöld levelek leszedésénél figyelem fordítandó arra, hogy a levelek közé föld ne keveredjék, különben takarmányozási célra felhasználni nem lehet. A levelek letörése alkalmával a földtől is megtisztítjuk a répát, melyről különben, száraz időben, a rakásra dobálás és a kupacba rakás közben magától is sok föld horzsolódik le.

Amennyi répát naponkint megtisztítunk, azt, ha tehetjük hordjuk is mindjárt a telelő helyre — vermekbe, pincékbe, vagy rakjuk kupacokba s hantoljuk, földeljük el; ha pedig nem vagyunk képesek a mindennapi munka eredményét a termőföldről elszállítani, rakjuk halmokba a visszamaradt répát s a tisztításból kikerült száraz és zöld répalévéllal éjjelre takarjuk be.

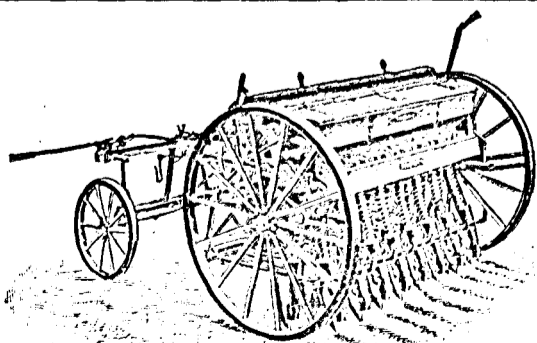
(Folyt. köv.)

Házi állatainkkal való érintkezés útján szereshető emberi betegségek.

Közlő: L. Szabó Döme gazd. akad. tanár.

III.

Mint fentebb említettem, a betegség sohasem önmagától, hanem csakis ragályozás folytán fejlődik. Tehát a védekezés is első sorban a ragályozás megakadályozására kell, hogy irányuljon. És ha itt teljesen az állatvédelem álláspontjára helyezkedünk, megtaláljuk az igazi módját is a védekezésnek. Ha kutyáinkat, a kellő ápolás- és táplálásban részesítjük és ezzel egyszersmind a szabadon való csavargástól, kóborlástól visszatartjuk, úgy teljesen nyugodtak lehetünk, mert az ilyen gondos figyelemben részesülő kutyák befertőzése nagy ritkaság. De nem mindenütt részesülnek e hasznos és értelmes állatok ily jó bánásmódban, mert sok helyen annyira megsaporodott a kutyák száma, hogy legnagyobb részük gazdátlanul kóborol s magára van hagyva. Ezek a kutyák veszélyeztetik azután a vidék egészséges állatait. Ez oknál fogva történt az ebadó rendszeresítése, hogy a feles számu szüktelen, gondozatlan és minden betegségnek kitett kutyák eltűnjenek. Másrészt pedig a megadóztatás által, a kutyák drágábbá válván mindenestre jobb gondozásban is fognak részesülni. Állatvédelmi szempontból is üdvös ez az adó, mert pl. Europa nyugati államaiban szerzett tapasztalatok nyomán is, a veszetség elfojtásának, sőt teljes kiirtásának egyik leghathatósabb eszköze az ebadó. Az ebadó jótékony befolyására tanulságos Bajorország példája, hol 1863-1876-ig évenként 10—14 ember halt meg veszetségben, mig az 1876-ban kötelezőleg életbeléptetett ebadó hatása alatt, a veszett kutyák száma, mely azelőtt fél ezer körül volt, 1892-ig 16-ra csökkent és azóta a veszetség csak igen szörványosan kerül észlelés alá a kutyáknál; ember pedig 1883-óta nem halt meg benne. A badeni nagyhercegségben 1885-óta a veszetség teljesen ismeretlen.

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

— Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzcséplőkészletek, benzimotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmivelő eszközök.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

Magyarországon az ebadó kedvező hatása az állategészségügyi törvény életbelépését követő években szintén érezhető volt, mert a veszett kutyák száma 1890—1892-ig 1286-ról — 609-re csökkent, később azonban, az ebadó lanyhább kezelése folytán s mert az adó nem minden törvényhatóság területén általánosan kötelező, márszről pedig sok törvényhatóságban oly alacsony adót róttak ki a kutyákra, hogy a veszettség ismét erősebb elterjedést nyert.

Éppen ezért, kívánatos lenne, a megadóztatást országsszerte egyöntetűen szervezni s a díjakat oly magasra felemleni, hogy azokkal a kitűzött célt tényleg el is lehessen érni.

E célból az egészet a megyei adminisztráció köréből kellene venni s az állam kezébe letenni, amely azután nemcsak az egyes kutyák után kiróvandó adóösszeget állapítaná meg, hanem egyúttal a kellő ellenőrzésről is gondoskodnék, hogy a kutyákat az adó alól többé kivonni ne lehessen s ha mégis valaki ily kísérletet tenne, azért megérdemelt büntetését elvegye.

Hogy mennyire szükséges lenne az ebadónak nálunk ilyenforma rendezése, hivatkozom hivatalos statisztikai adatokra melyek szerint Magyarországon 1890—1900-ig tehát 10 év alatt 10.558 kutya, 142 ló, 585 szarvasmarha 133 juh, 530 sertés és 307 ember pusztult el veszettségben.

Habár a már kitört veszettség ellen gyógyszer nem ismerünk, a betegség kifejlődését megakadályozni képesek vagyunk. Ezt Pasteurnak, a halhatatlan francia tudósunk köszönhetjük, aki ugyszólván egész életét e borzasztó betegség tanulmányozásával töltötte el és megállapította, hogy a veszettség ragályanyaga főként az u. n. nyultvelőben van s amely ragályanyag mesterségesen gyengíthető, s amely gyengítést Pasteur a nyultvelőnek kiszáritása által ért el. Mert a veszett ebtől származó a 14 napon át szárított agyvelő már semmiféle fertőzőképességgel nem bír. Minnél rövidebb ideig szárította az ilyen agyvelőt, anélkül kevésbé gyöngült a ragályanyag. Az ily módon szárított agyvelő végezte az oltásokat és pedig úgy, hogy az első oltást már csak igen rövid ideig szárított, tehát alig gyengített agyvelő ejtette meg.

Az észlelt eredmény oly kedvező volt, hogy minden művelt állam sietett ezt a gyakorlatban fényesen bevált eljárást, saját hazájában meghonosítani.

Nálunk Budapesten a Högyes-féle intézetben végzik ezen oltásokat, de az oltóanyag gyöngítésénél szárítás helyett, az agynak sós vízben való hígítását alkalmazzák és pedig az oltást igen híg (1:5.000) oldattal kezdik és (1:10) töménnyel végzik.

Az évenként megjelenő kimutatások eléggé demonstrálják, hogy a budapesti Pasteur-intézet valóban áldásos működésével, a legkedvezőbb eredményeket ért el, a mennyiben pl. 1890-től 1902-ig összesen 17.076 ember ojtatott be és ezek közül csupán 86, azaz 0.5% halt meg veszettségben.

A veszettségen kívül, az emberiség legpusztítóbb betegségének, a gümőkórnak is terjesztője lehet a kutya.

Régebben azt hitték ugyan, hogy a husvő állatok s köztük a kutya is, immunisok a gümőkórral szemben, sőt a kutyák vérsavóját az emberek gümőkórjának az orvoslására is megpróbálták felhasználni. Mikor azonban Koch a gümöbacillust felfedezte s így megadta a

lehetőséget arra, hogy a gümőkór biztosan megállapítható legyen, kiderült mihamar, hogy a kutyák a gümőkór iránt fogékonyak, sőt nem is olyan ritka köztük e betegség, mint azt általában hiszik.

Cadiot szerint pl. Franciaországban minden 225-ik kutya gümőkóros.

A legtöbbször a szobaebek kapják meg a gümőkórt, világos bizonyítékául annak, hogy az ember társaságában élő állatok vannak leginkább kitéve a fertőzés veszélyeinek. Több olyan eset ismeretes, amikor a gazda és a kutyája egyformán gümőkórosoknak bizonyultak.

Természetes, hogy az ilyen gümőkóros állat, újabb gümőkóros fertőzésnek lehet a forrása mert beteg testéből éppen úgy távolodnak el gümöbacillusok, mint a betegember szervezetéből. Sőt még könnyebben, mert a gümőkóros kutya testének felületén: a bőrön is keletkezhetnek fekélyesedések, melyekből a fertőző anyag szétszóródik mindenfelé ahol az állat megfordul.

A szobaebek kiváltságos helyzetüknél fogva sokszor egy ágyon fekszenek gazdáikkal, játszótársai a gyermekeknek, akik etetgetik, simogatják, csókolgatják türelmes barátjukat s mindez bőséges alkalom arra, hogy ilyenkor a betegség pusztító csíráit beleheljék vagy szájukba vegyék s lenyeljék.

Ezek a hűséges állatok terjesztik az emberek között az u. n. *Echinococcus* betegséget is, mely pl. Izlandban annyira elterjedt, hogy a lakosság $\frac{1}{43}$ -ad része szenved benne. Izlandban tehát mindennapos e betegség, nálunk ritkább ugyan, hanem azért, Korányi Frigyes 31, Paky 15, Imrédy pedig 12 esetét ismertette, ami könnyen megérthető, ha számba vesszük, hogy pl. a budapesti kutyáknak 1.13%-ban él az *Echinococcus*-féreg, s így nálunk is elég alkalom kínálkozik arra, hogy a kutya emésztő nemeiből kiürült peték a vele együtt élő, játszó és foglalatostkodó emberek szervezetébe juthassanak.

A kutyák belső szerveiben tartózkodó férgek közül különben még mások is bevándorolhatnak az emberi testbe, ami hasonlóképpen a kutya iránt táplált előszeretettől származó gondatlanság következménye.

Valamennyi háziállatot, a melyek terjesztői, közvetett okozói lehetnek az emberi betegségeknek, vagy nyers termékeik útján okozhatnak ragályozást nem sorolhatom itt fel, éppen azért csak azokról a betegségekről kívántan megemlékezni, a melyeket az emberrel legszorosabban együtt élő háziállat a kutya terjeszt.

De ez a néhány példa is eléggé bizonyítja, hogy az állatokkal való érintkezés közben sohasem lenne szabad elfelejtkezni a szükséges óvatosságról, mert a gondatlanság súlyos következményekkel járhat.

(Vége.)

A gabonalegyek.

A gabonákon sokféle légy él, de ezek közül csak néhány okoz gazdaságilag is számbevendő károkat. Ezek között a káros gabonalegyek között hazánkban főként három légy nevezetes, amennyiben ugyanis ezek hol itt, hol ott állandóan felütik a fejüket, némelyik évben pedig nagyon elszaporodnak s ekkor ezrekre menő kárt okoznak a gazdáknak. Ugy látszik a múlt-év ősze nagyon kedvező volt a káros gabonalegyek fejlődésére nézve, mert az

idei tavaszi vetésekről az egész országból rossz hírek szállingóznak. Kolozsvár környéke sem kivétel ebben a tekintetben. Az utóbbi napokban egyik vizsgálata a másik után igazolja, hogy ezen a vidéken is tele vannak a fiatal vetések káros gabonalegyekkel, illetve azoknak nyüveivel és bábjaival.

Hogy a vészre felhívjam a figyelmet s egyben tanácsot adjak a lehetséges védekezésre, megírom az alábbi sorokat.

Különösen három káros gabonalegy van, amelyeket a gazdának most figyelemmel kell kísérnie, ugymint a hesszeni légy, a frit légy, meg a klóropsz légy.

A hesszeni légy bársonyfekete, apró 2—4 mm. hosszú szunyogszerű legyecské, amelyet hosszú lábairól és a potrohán levő majdnem négyszögletes megypiros foltokról könnyen felismerhetünk.

A légy rajzás után ősszel szeptember havában a vetések leveleire tojja petéit s a petékből kikelők kukacok a gabonató szívébe a száracská és a levélhüvely közé vándorolnak s ott szívják a növény nedvét.

Ha hosszú és meleg, de azért elég nedves az ős, akkor ezekből a kukacokból csakhamar (14—18 nap múlva) báb, majd újra légy lesz s ekkor természetesen számban megszorodva újabb infekciót visz véghez a hesszeni légy őszi ivadéksora.

A hesszeni légy kukaca és a bábja 3—4 mm. hosszú. Jellemző a bábra, hogy gesztenyebarna színe van.

A második őszi rajzás után újra bepetézik a legyek az őszi gabonát, s az ekkor kikelők kukacok áttelelnak. bebábozódnak s a következő év tavaszán is pusztítva a gabonát, május felé újra légygé alakulnak át. A tavaszi ivadékok már kétféle módon élnek. Azok a kukacok, amelyek tavaszi gabonára kerülnek, hasonlóképpen a növény tövének szívében szívják a nedvet. Azok a nyüvek, amelyek a már ilyenkor fejlettebb őszi vetésre jutnak az alsó ezek csomóhoz másznak s ott pusztítanak.

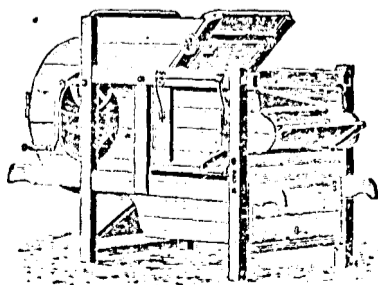
Ha kedvező az időjárás, tavasszal is két-három ivadék válthatja fel egymást.

A légy, illetve nyüvének kártétele ezek alapján a következő: Az őszi és tavaszi gabonát pusztítja, rongálja a nyú azzal, hogy a nedvet elszívja tőle, aminek következtében a gabonatóvek megsárgulnak, megfonnyadnak, néha megrothadnak, de rendszeren az a végük, hogy nagyrészt elvesznek. Még veszedelmesebb az a kár, amelyet a tavaszi nyüvek okoznak az őszzel vetett gabonán, ezek a nyüvek ugyanis, mint már említettem, az első ezek csomóhoz másznak s ott szívják a szárból a nedvet, aminek aztán az a következménye, hogy ott a gabona szára rendkívül meggyengül. Ha aztán a gabona már kihányja a kalászt, akkor egyszerre nem bírja el a szár a ránehezülő súlyt s a szívas helyén letörik tőben. Olyan az ilyen vetés, mintha huszárok tartottak volna benne hadi gyakorlatokat.

A klóropsz légy szintén 3—4 mm. hosszú, egészben sárga (ezért sárga buzalégynek is nevezik), de a torán 3 barna csikja van (amiért meg csikoshátú buzalégynek is mondják) a szeme pedig élénk zöld (ezért klóropsz légy).

Nyüve és bábja majdnem megegyezzen akkora, mint a hesszeni légyé, 6—7 mm. hosszú; a bábja világos sárgás-zöld színű.

Az őszi rajzás s az ezt követő peterakás után előkerülnek az őszi nyüvek, amelyek a

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb,

a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő „EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“ Ez évi ajándékainkról szíveskedjék ingyen érdegyeztetést kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Seps-szentgyörgy.

fiatal gabonató szívébe huzódnak s azt ráják. A telet így huzzák ki a gabonató szívében, tavasszal aztán bebábozódnak s a bábból kikel a légy. A tavaszi légyivadék, amely egyébként a vadon élő füveket is bepetézi, a petéjét a gabonaszár hegyére tojja le, a kikelő nyúl a kalászt borító hüvely alá huzódik s ott rámaszik a kalász alatti legelső izre, és ezen az izen a kalásztól kezdve lefelé a legközelebbi csomóig csatornát rág. Ez a csatorna a kalász alatt, tele a nyúl rágási morzsalékával és ürülékével, annyira jellemző a klóropsz légyre, hogyha ráakadunk, akkor arról bizonyosan következtethetünk eme kártévő jelenlétére, annál is inkább, mert a csatorna végén ott találjuk a nyúvet vagy bábját is.

Aratás közben kikel a bábból a légy, rajzik, és mivel ilyenkor még nem igen van friss vetés, vadon termő füvekre vándorol, hogy aztán onnan újra az őszi vetésbe huzódjék vissza.

A sárga buzalégy ezek szerint kétféle kárt tesz a gabonában. Az őszi vetésben a gabonató szívében rágogatva tönkre teszi az őszi vetést, amely így áttelelés után egyszerre elkezd sárgulni, fonnyadni s a gazda egyszerre csak azt veszi észre, hogy a vetése minden látható ok nélkül kivész. A tavaszi kártétel a kalász alatt levő iz megrágásának a következménye s abban áll, hogy a kalász többnyire nem tud előbujni a hüvelyből (amint mondják hasban marad, bennfullad) s a megtámadott iz fölöttébb megduzzad, megvastagodik (azt mondják, köszvényt kap).

A fritlégy feketés színű, 2—3 mm. hosszú gabonalégy.

Ősszel igen különböző időben rajzik, néha már augusztusban, néha pedig csak októberben. A peterakás után kikelő nyüvek a gabonató szívébe másznak le s azt ráják és még őszi végén be is bábozódnak. Az áttelelt bábból rendszeren már április végén kikel a légy, amelynek nagyon élénk a mozgása, s aztán rajzás után a legfiatalabb tavaszi vetésekre rakja petéit, amiért is ez a tavaszi generáció főképpen az árpát és a zabot támadja meg. A gabonatóban a nyúl a leveleket s a száracskát rágja, úgy hogy a legtöbbször a gabonató mindenestől elpusztul. A veszedelem annál nagyobb ebben az esetben, mert a nyúl mindig felülről kezdi a rágást s így a száracskát mindenestől elpusztíthatja.

Ha a bebábozódás ideje elérkezik, a nyúl kimászik a legkülső levél tövébe s ott bábozódik be. A bábból júniusban kel ki a légy, amely a még el nem virágozott kalászokra rakja a petéit. Ez a júniusi légyivadék azonban rendszeren már nem igen talál magának megfelelő gabonát s így a vadon termő füvekre kénytelen huzódnak. Akár vadon termő fűvön, akár pedig gabonán keljenek is ki azonban a nyüvek, mindkét esetben a polyvák közé huzódnak s ott a fiatal fejlődő szemek nedvét szívják. A nyüveknek ilyenképpen természetesen sok táplálék áll rendelkezésükre, így azok gyorsan fejlődnek, úgy hogy az őszi generáció, mint említettük, már augusztusban is megjelenhet.

A fritlégy tehát három generációban éli végig az évet s háromféle kárt is tesz: az őszi és a tavaszi a gabona tövét, a nyári a kalászt bántja.

Magától érthető dolog azonban, hogy a három ivadéksor közül csak egy vagy kettő lehet káros, a többienek vadon élő füvekre kell szorulnia, mivel a nyüveknek csak a finom táplálék felel meg: a még nagyon fiatal vetés s a még éppen csak fejlődni kezdő szem. Ezen különben annál is kevésbé kell megütköznünk, mert a fritlégy nyüve és bábja nagyon apró, 2—3 mm. hosszú.

Az a nagy kérdés már most, hogy mit kell tennünk, hogy ezektől a legyekről megszabaduljunk.

Nyilvánvaló dolog, hogy a már megtámadott vetést megszabadítani nem lehet a nyüvektől, mert ahhoz olyan mennyiségben kellene mérge, hogy a dolog semmiképpen sem fizetné ki magát s azonkívül a gabonának is ártanának vele.

A nyüveket azonban még csak összefogdosni sem lehet, mert az egyáltalában rendkívül szaporátlan munka lenne s azonkívül is teljes lehetetlenség az, mivel a nyüvek a gabonató legbelsejébe behuzódnak, úgy hogy ha kifejtjük őket, azzal tönkretesszük a gabona tövét is.

A már egyszer megtámadott vetés tehát elveszett. Erre vonatkozólag két dologra kell figyelni. Először is az infekció mértékére. Ha kis mértékű az infekció (amilyen minden évben akad itt-ott), akkor a gabonavetést nem bántjuk, mert hiszen akkor még marad elég ép tő ahhoz, hogy valamilyen termést kaphassunk. Ha azonban az infekció olyan fokú, hogy nemcsak minden tőben van nyúl, hanem minden tőben több nyúl is akad és pedig nem csak egyféle, hanem akár mindhárom légytől származó (ami éppen nem ritka dolog), akkor a gabonát fel kell legeltetni, s helyébe kapást kell ültetni. Meg kell azután gondolni azt, hogy a legyek elszaporodása elsősorban az időjárástól függ, úgy hogy egyetlen nekik megfelelő tavasz, vagy ősze elegendő ahhoz, hogy a következő ivadéksor milliószor és milliószor megszorodjék. Hogy ezt megakadályozzuk s a kártételt a legszűkebb korlátok közé szorítsuk, arra szolgálnak a *csalogató vetések*.

Ha egyszer észrevettük azt, hogy vetésünkben gabonalégyek nyüvei pusztítanak, legyen a kár akármilyen mértékű, akkor mindjárt aratás után kisebb táblára silányabb minőségű magot vetünk. Ez a vetés arra szolgál, hogy a legyeket magához csalogassa, hogy azok ott a petéiket lerakják. Ha aztán a csalogató vetés már tele van nyüvekkel (ami rajzás után már 1—2 héttel észlelhető), akkor az egész vetést mindenestől mélyen alászántjuk. Ha kis mértékű az infekció és csak egyféle légy lépett fel, akkor elég egyszeri csalogató vetés is, ha azonban nagy a kár és többféle legyet konstátálunk, akkor kétszer vagy háromszor kell ismételni a csalogató vetés alkalmazását. Ha aztán így a csalogató vetésekkel az őszi generációt elpusztítottuk, akkor elvetjük az őszi vetést.

Nyilvánvaló dolog, hogy ennek a dolognak csak akkor van fogantója, ha a megtámadott területen minden gazda alkalmazza a csalogató vetést, mert ellenkező esetben egyik földről a másikra vándorolnak a legyek. Ott

tehát, ahol fellép a gabonalégy a neki megfelelő időjárás következtében elszaporodva, ott a gazdáknak össze kell fogniok s együtt csalogató vetésekkel kell a legyeket kipusztítaniok.

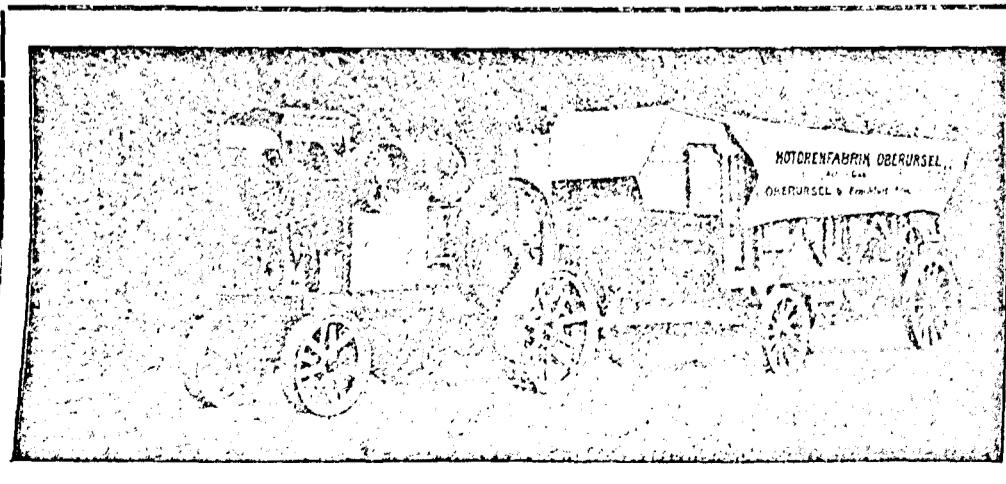
Ezt annál is inkább meg kell tenni a gazdának mert hiszen még így is marad elég légy és nyúl életben, azok tudniillik, amelyek vadontermő füvekre vándorolnak. Ezért különben jó a gyomfüveknek is a kellő pusztítása.

Végül még valamit! Elterjedt nézet az, hogy a légykárok ellen legeltetéssel próbáljon a gazda védekezni. Ez szörnyen hamis és fölöttébb veszedelmes hit! A nyüvek olyan mélyen élnek a gabonató szívében, hogy oda a juh foga el nem jut, ellenben igenis a legeltetés elgyengíti a már amúgy is megtámadott vetést s így az kétszeresen is gyengítve még nagyobb kárt vall s még hitványabb termést ad. A légytől megtámadott vetést még akkor sem szabad legeltetni, ha az egyébként lehetséges lenne, hanem éppen ellenkezőleg igyekezzünk az ilyen vetést mentől jobban trágyázni.

Dr. Rapaiacs Raymund.

IRODALMI SZEMLE.

Az igásló tenyésztése. Irta: Kiss Mihály. A »Köztelek Olcsó Könyvtára«-nak kiadásában most jelent meg »Az igásló tenyésztése« című füzet, mely rövid, népies előadásban tartalmazza az igásló tenyésztése és fölneveléséről fölmerülő összes tudnivalókat. E könyvben a szerző — ki különben a »Köztelek« lótenyésztési szakrovatának vezetője és e téren ország-szerte elismert szaktekinetely, — lehetőleg mellőzve minden elméleti fejtegetést, ad tisztán gyakorlati tanácsokat a lótenyésztés és fölnevelésről. A könyv három főrésze oszlik: az I-ső részben a lóvásárlásról és tenyésztésre besorozásról szükséges lóismeret adja elő a ló testalkatának, munkaképességének, korának és ismertető jeleinek elbírálásáról. A »Lótenyésztés« című II-ik részben általánosságban ismerteti a hazánkban tenyésztett különböző használati jellegű lovakat, az azokra alkalmas tenyésztésének beszerzési forrásait, a lótenyésztés sikerét befolyásoló tényezőket, az átöröklő hibákat s a legfontosabb tenyésztési elveket. A III-ik fejezetben az igásló tenyésztésének gyakorlati tudnivalóit írja le a tenyésztés megállapítása, a tenyészanyag kiválasztása, a fedeztetés, vemhesség, ellés, csikóelválasztás, fölnevelés, gondozás és igába betanításról, a csikóbetegségekről és a törzskönyvelésről. A könyv tehát rövid, de biztos felvilágosítást nyújt az igáslótenyésztés körében felmerülő összes tudnivalókról és pedig oly világos és gyakorlatias előadásban, hogy azt minden kisgazda könnyen megértheti. Ismeretbeli igényeit teljesen kielégítheti, de jó hasznát veheti annak a nagytenyésztő is, mert benne rövid kivonatban összegezve inkább fel találja az összes gyakorlati tudnivalókat, mint a nagyszabású és tudományos jellegű lótenyésztési szakművekben. A csinos kiállítású és 43 tiszta rajzu ábrával illusztrált, 100 oldalra terjedő kettős füzet ára 1 korona. Megrendelhető a »Patria« r.-t. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

2384

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberurseli Motorgyár r.-t.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Működésben látható: Székelyudvarhelyen.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Tök, dinnye és ugorka magból,** aki csak teheti, ültessen legalább 2 évet, mert tapasztalatból tudjuk, hogy az ilyen mag termékenyebb. Ennek okát a kónisbergi kísérleti állomás úgy magyarázza, hogy ezek a magvak nagyon lassan száradnak ki és így, ha friss korukban ültetődnek el, nagyon hig táplálékot juttatnak a csiráknak. Mig ha jól kiszáradtak, sokkal erősebb csirát hajtanak. Akinek nincsen biztos heverő öreg magja, az szárítsa meg a frisset, de lehetőleg ne kályhában, hanem napon. Már ezzel is javítja növényeink csiraképességét.

+ **A tyukok korai tojásának előmozdítása.** 1. Angliában a tyukoknak időnként egy-egy teáskanálnyi finomra tört paprikát kevernek a takarmánya közé, aminek természetesen igen izgató hatása van.

2. A barnára pörkölt árpát forrázzuk le s azután adjuk az árpát a tyukoknak takarmányul, a forrázott vizet pedig italul.

3. Ősszel gyűjtsünk csalánmagot s ezt vagy a csalánnövények száraz és apróra vágott hegyét, vagy szárított és apróra vágott ehető gombát keverjük a tyukok takarmánya közé.

4. Vagdajunk apróra kenyert, pirítsuk azt meg erősen, áztassuk egy kevés borba. Ettől a tyukok állítólag igen jól tojnak, azonban óvatosan járjunk el a dologgal, mivel különben a tyukok megrészegednek, ami egészségükre káros hatása.

5. Két lat csodasót oldjunk fel egy liter vízben, ebben főzzünk burgonyát, zuzzuk azt meg apróra s a keverékkel 4-5 napon át etesük a tyukokat, emellett azonban legyen mindig elegendő friss vizük. Két lat csodasó 8-12 tyukra elég.

6. Ehető gombát s makkot megszáritva zuzzuk porrá s ebből rozs- vagy buzakorpával készítsünk téstát, melyet babnagyságu darabokban adunk a baromfinak. Nassauban nagy mértékben divik ez az etetési mód s itt 8-10 lat sulyu tojásokat kapnak, gyakran kettős sárgával.

7. Három rész főtt és szétzuzott burgonyát két rész korpával (legjobb a buza- vagy árpa-korpa) mint a kenyeret élesztővel megkelesztjük, kenyérré dagasztjuk s a sütésnél szintén a kemencébe tesszük, de csak úgy, hogy nagyon meg ne keményedjék. Ebből a tyukoknak naponként adunk a rendes takarmányon felül bizonyos mennyiséget, annyit amennyi rendelkezésünkre áll, mert ha szükséges, ezzel is el lehetne tartani a baromfit. Az ily módon tartott tyukok egész nyáron át tojnak.

+ **A csikó patájának ápolása.** Valamint a csikó általában nagy gondot kell ápolni és takarmányozni, hogy jól kifejlődjék, azonképpen különösen a patája fejlődésére is kell figyelemmel lenni, mert a rosszpátájú ló hasznavehetetlen. A kis, puha csikópata igen könnyen idomítható és kifejlődése elsősorban a külső körülményektől függ. Ahol a csikó lehető természetes viszonyok között él, sokat mozog, ott a patának éppen semmi, vagy csak kevés ápolásra van szüksége; ily viszonyok között a patának hordozószele és talpa normális módon lekopik, a csikó patája sohasem nő meg hosszúra; a nyír folytonosan érintkezik a talajjal és kifejlíti a patát megszáritó jótékony hatását teljesen; ilyen viszonyok között a csikó patája a rendes körülményeknek, a ló fajtája és nagyságának megfelelőleg fejlődik ki úgy alakra, valamint nagyságra nézve.

Ott azonban, ahol a csikó mindig vagy többnyire az istállóban van, nem tesz elegendő mozgást, a pata hordozószele kopása csekély, a pata az alomban levő ammoniák tartalmu folyadékban van, ott a patát különösen ápolni is kell. A csekély kopás mellett a köröm hosszúra nő meg. minek következtében a patán könnyen képződnek formahibák (szorult pata, terült pata). Ezt elkerülendő, a patát időnként hozzáértő emberrel meg kell faragtatni, mi mellett a talpat, a sarkokat és a nyírt kimélni kell. Ezenkívül gondoskodjunk, hogy az istál-

lóban folytonosan száraz alom legyen, hogy a nyír rothadásba ne mehessen, mert a nyírnek bárminő baja a legnagyobb hibát képezi. Legjobb az ilyen csikók istállójában tőzeget használni alomnak.

Megjegyezzük még, hogy jó a csikókat már korán hozzászoktatni a patkoláshoz a lábuknak simogatása és gyakrabbi emelgetése által.

+ **Gyümölcsfák bemezelésére** legal- kalmasabb a késő őszi és a tavaszi idő. Van- nak akik e meszelésnek nem barátjai, attól t. i. sikert az élőködők ellen nem várnak; próbák bizonyítják azonban, hogy friss mésztej némi rézgálictartalommal, jól beválik e célra. Egyéb anyagoknak (agyag, ganaj, hamu, vér, petroleum) közlé keverését mellőzik, attól félve, hogy azok a mész hatását gyengítik, sőt beszüntetik és illetőleg a fa kérgének a lélegzését akadályozzák.

Magát a mésztejet a legtöbb kertész úgy készíti, hogy mindig csak lehető frissen oltott mésznek 4-5 kilóját elhabarja 100 liter vízzel s belekever ebbe 250 gramm feloldott rézgálicot.

Már most az évvel való bemeszelés előtt meg kell tisztítani a fákat kéregkaparó, vagy kéregszűrő kefe segítségével, úgyelve arra, hogy az elhalt felső fahéj meg ne sértsék.

E lekaparást, kefélést legjobb nedves idő- járásakor eszközölni s véghezvitelekor ponyvát teríteni körben a fa alá, hogy az élőködőkkel telt kaparék így összegyűjthető és elégethető legyen.

Ha valaki évenként letisztítja így fáit, legjobb csak kefét használnia s a vakarót, mely a fában bajt okozhat, mellőzni.

Az ekként megtisztított fa törzsét és erő- sebb ágait a mondott gálicos mésszel közön- séges kőművesmeszelővel meszelhetjük be, a vékonyabb águ lombozatot pedig alkalmas fecskendező-készülékkel permeteztetjük meg. Mindez utóbbi műveleteket, hogy sikere lehes- sen, fagymentes és száraz időben tanácsos végrehajtani.

+ **A tengeri simamüvelési módja.** Egyre jobban tért hódít a tengerinek simamü- velési módja. Ez abban találja magyarázatát, hogy gazdáink is belátják, hogy a töltőgetés előnyei csak látszólagosak. Az bizonyos, hogy töltőgetéssel a talajnak nagyobb felületet adunk és így az hamarabb kiszárad, a minek száraz klíma alatt csak a tengeri vallja kárát. Az a sokat hirdetett előnye pedig, hogy a szél kidön- tő veszélyét töltőgetéssel csökkentjük, helyét meg nem állja, mert ha a talajt a tengeri alá megfelelő mélységig megműveljük, gyökérzete annyira kifejlődik, hogy még a legtipikusabb széljárta vidéken sem tesz benne a szél kárt. Hogy a feltöltőgetéssel új gyökérkoszoru fej- lődését mozdítjuk elő, abból, a tengerinek, különösen szárazságra hajló vidéken vajmi ke- vés haszna van, mert ezek a felső gyökerek az alsóknak rovására fejlődnek s ha a forró napok bekövetkeznek, a felső száraz talajrétegben elhelyezett gyökerek a táplálkozás szerepét felmondják s az alsó fejlődésben visszamaradt gyökérzet pedig nem képes elegendően táplálni a növényt. Ha ezekhez hozzáfűzöm, hogy sima műveléssel a talajt a gyomtól biztosabban tisztán tudjuk tartani és hogy a hazánkban végzett kísérletek hattározottan a simamüve- lésnek adtak előnyt, akkor megérthetjük azt, hogy a simamüvelés miért terjed és hogy azt miért ajánlják a tengerit termesztő gazdáknak.

+ **Jó szőlőkötöző.** A lenkóró igen jó és célnak teljesen megfelelő szőlőkötöző anyag. Előállításra olcsó és egyszerű. Kötözésre való kikészítése a következő: Mikor a len eléggé hosszú és már használni lehet, akkor megszed- jük zöld korában azt a mennyiséget, melyet aznap fel lehet használni és azt zölden mér- sékeltlen leforrázzuk. A leforrázás után az egész tömeget kisebb kékébe kötve mésvízbe kell tenni és benne három négy óra hosszáig áztatni. Ez áztatás alatt a rostok megpuhulnak és megedzettek lesznek s ezáltal a kötözésre alkalmassá válnak.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Szőlő- és borgazdasági tanfolyamok néptanítók részére. A szőlőművelés szempont- jából kiváló fontossággal bíró községekben alkalmazott néptanítók részére, az e téren mű- ködő szakközegek vezetése alatt, az előző évek példájára, a folyó évben is négy hétre terjedő szőlő- és borgazdasági tanfolyamok tartását vettem tervbe.

1. A tanfolyamok célja, hogy az azokon résztvevő néptanítók a szőlő és borgazdasági téren, különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására, gyakorlatilag és részben elméleti- leg is kiképeztessenek oly célból, hogy e szak- mában a népiskolákban és a gazdasági ismétlő iskolákban a tanulóknak oktatást nyújthassanak, illetőleg az ifju nemzedékben a szőlőművelés iránt érdeklődést ébreszteni képesek legyenek s általában az egyszerű szőlő-és borgazdasági ismeretek népszerű terjesztését a nép között előmozdítsák.

2. Ilyen tanfolyamok a folyó évben 3 helyen, u. n.: a ménési, pozsonyi és tarczali vincellériskoláknál fognak tartatni. Az egész tanfolyam négy hétre terjed és két részletben tartatik meg és pedig a tanfolyam első része tavasszal május hó 18-tól bezárólag május hó 31-ig, a második része pedig ősszel a tarczali vincellériskolánál október hó 17-től 29-ig, a másik két vincellériskolánál pedig október hó 5-től 18-ig.

3. A tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész négy héten át, ugyanazon tani- tók vesznek részt.

4. A tanfolyamokra csak olyan néptanítók vehetők fel, akik — tekintet nélkül arra, hogy állami, községi vagy felekezeti iskoláknál van- nak-e alkalmazva — oly hegyvidéki községek- ben működnek, ahol a filloxera a szőlőket már megtámadta, vagy már el is pusztította s ahol a lakosság főkereseti forrását a szőlőművelés képezi.

5. A tanfolyamokra felvett néptanítók utiköltségeik s lakás és élelmezési költségeik fedezésére, az egész négy heti tanfolyam tar- talmára, egyéenként 120 K, azaz: egyszázhusz korona átalányt kapnak, mely összegnek fele a tavaszi, másik fele pedig az őszi tanfolyam első napján, szabályszerű nyugtákra, a tanfolyam vezetője által fog kitizedtetni.

6. A tanfolyamokra felvett néptanítók mind az elméleti oktatásban, mind a gyakorlati munkákban állandóan pontosan és szorgalma- san résztvenni tartóznak, ellenkező esetben az illető néptanító a felvett átalányt köteles az államkincstárnak visszafizetni, nemkülönben az is, aki a tanfolyamot annak bevégezése előtt elhagyja.

7. Azok a néptanítók, akik ezeken a tan- folyamokon részt venni óhajtanak, egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket (amelyben élet- koruk, nyelvismeretük, tényleges alkalmaztatá- suk, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg eddig történt működésük is feltüntetendő s ezen körülmény közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandó) legkésőbb *1910 évi április hó 30-ig* az illetékes kir. tanfelügyelő útján, ahhoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz (illetőleg vincellériskola igazgatóságához) nyújtsák be, akiknek kerületében működnek. Budapest 1910. évi április hó 12-én. *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Méhészeti tanfolyamok a gödöllői ál- lami méhészeti gazdaságban. A német, osz- trák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlése és az ezzel kapcsolatos méhészeti kiállítás a földművelésügyi kormánynak a németországi Weissenfelsben mult évben megtartott 54-ik vándorgyűlésén eszközölt és elfogadott meg- hívása folytán e folyó év augusztus havában Budapesten fog megtartatni. Minthogy ezen kiállítás nemcsak az intézet személyzetét, de felszereléseit is igénybe fogja venni s mivel ezenfelül a vándorgyűlés ideje alatt a gödöllői méhészgazdaságba tanulmányi kirándulás is fog rendeztetni, a máris meginduló előmunká-

latokra való tekintettel a gazdaság tanfolyamai közül e folyó évben csupán a földművesgazdák és az állatorvostanhallgatók tanfolyama lesz megtartható, míg az erdőörök, lelkészek, néptanítók és a nők tanfolyamainak Gödöllőn való megtartásától az intézet a folyó év nyarán eltekinteni kénytelen.

Ezen elmaradó tanfolyamoknak máshol leendő pótlása iránt később fog intézkedés tétetni. Budapest, 1910. évi március 22. *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Népház Marostordamegyében A földművelésügyi miniszter *Svárad* marostordamegyei község fogyasztási szövetkezetének népház építésére államsegélyt engedélyezett azzal a kikötéssel, hogy abban a gazdakörnek ingyenes elhelyezést köteles adni. A népházban lesz ezenkívül munkásközvetítő hivatal, valamint a gazdasági munkás- és cselédség-pénztár is. A népház a község minden lakosának díjtalanul rendelkezésére áll s ott mindennemű szesz ital kimerése tilos.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Gazdasági mozgalmak Kolozsmegyében. Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség támogatásával új tejszövetkezetek alakultak *Választ* és *Bodonkut* községekben, amott Bácsi Gyula, itt Sebestyén Kálmán ev. ref. lelkészek buzgalmából tömörült a falu népe szövetkezetté, melyek rövid idő alatt is fejlődést mutatnak. A kolozsmegyei gazd. szakosztály kezdeményére *Nagysármás* és *Apahida* községekben állattenyésztő (állatbiztosító) szövetkezetek alakultak a kirendeltség és a budapesti orsz. állatbiztosító szövetkezett támogatásával. A sikeres alakulást Veszprémi Antal illetve Hankó-Veres Károly főszolgabírák előmozdították. Az államsegélyes községi legelőjavítási aktió is kezdetét vette Kolozsmegyében, amennyiben a földm. miniszter *Bács* községbeli urbéresek legelőjének *mintaszere* feljavítására (mert első) 2500 kor. államsegélyt engedélyezett. A munka meg is indult. Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya folytatja a gazdakörök alakítását Katona, Szászludvég, Körösfő községekben.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése. A Magyar Gazdaszövetség április hó 30-án tartja évi rendes közgyűlését, A szövetségnek ez csak formális közgyűlése, mert országos nagygyűlését az idén Nyíregyházán tartja szeptember 20-án, a hol ugyanakkor mezőgazdasági kiállítás lesz melyet az 50 éves jubileumát ünneplő Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület rendez.

Méhészeti kiállítás és vándorgyűlés Budapesten. A magyar, német és osztrák méhészek Budapesten augusztus hó 19—23 nap jain tartandó vándorgyűlésének bizottsága Szilassy Zoltán elnöklete alatt megállapította a vándorgyűlés és kiállítás napirendjét. E szerint augusztus 19-én este ismerkedés, 20-án reggel 7 óraker részvétel a Szent Istvánnapi körmenetben, délelőtt 11 óraker József kir herceg megnyitja a kiállítást, délután 3 óraker bírálatok, ez után kirándulás a Svábhegyre, valamint a kertészeti tanintézetbe, 21-én reggel a vándorgyűlés megnyitása, üdvözlése és a tárgyalások megkezdése, este 8 óraker társasvacsora, 22-én reggel 8 óraker a tárgyalások folytatása, délután 3 óraker kirándulás Budafokra a m. kir. pincemesteri tanfolyam megtekintésére, 23-án reggel 8 óraker a tárgyalások folytatása és bekezdése, délután 1 óraker kirándulás Gödöllőre az állami méhészgazdaság megtekintésére, 24-én kirándulások a Tatra vidékére, az Aldunára és Komáromba, valamint Kisbérre és Bábónára. A kiállítás és vándorgyűlés iránt nemcsak a magyar, hanem a külföldi méhészek is érdeklődnek. Felvilágosítást a kiállítás és vándorgyűlés főtitkári hivatala (Budapest, földművelésügyi miniszterium földszint 3.) nyújt.

Magyarország te mése 1909-ben. A földművelésügyi miniszterium most teszi közzé az 1909. évi termés eredményének végleges

összeállítását. E szerint termett *őszi buza* 29, 799.817 mm 795,364. 990 korona értékben, *tavaszi buza* 1,049.881 mm. 26 762.902 korona értékben; *őszi rozs* 11,185,488 mm. 206,165.943 korona, *tavaszi rozs* 208.968 mm. 3,921.719 korona, *kétszeres* 562.681 mm. 11,490.016 korona, *tönköly* 4665 mm. 71.851 korona, *őszi árpa* 784.811 mm. 10,849 329 korona, *tavaszi árpa* 14 864.684 mm. 217,102.022 kor., *szab* 13,892.947 mm. 189,504.899 korona, *köles* 264.993 mm. 3.430.690 korona, *tatárka* 111,099 mm. 1,610.059 korona, *tengeri szemes* 41,114.864 mm. 538,458.341 korona *burgonya* 49,949.174 mm 193,659.900 korona, *cukorrépa* 25,933.729 mm. 51,937.512 kor., *takarmányrépa* 62,349.694 mm. 83,247.368 kor., *tarlórépa* 1,070.384 mm. 1,326.418 kor., *dinnye* 3,613.954 mm. 23,084.197 korona, *tök* 10,373.913 mm. 13,069.152 korona; *Szprőcirokmag* és *szár* összesen 409,225 mm. 8.216.974 korona értékben. Termett továbbá *repce*, őszi 129,009 mm. 3,348.969 korona. *repce*, tavaszi 10.701 mm. 269,856 korona, *dohány* 722.540 mm. 28,340.411 korona, *kendermag* 243.807 mm. 4,275.769 korona, *kenderfonal* 506 583 mm. 31,629.613 korona, *lenmag* 47 273 mm, 1,068.071 korona *lenfonal* 91.254 mm. 7,045.465 kor., *mák* 39.607 mm. 2,096.480 korona, különféle *takarmánymag* 593.349 mm. 18,378.597 korona, különféle *szálastakarmány*, beleértve a szénát is 159,958 068 mm. 893,829.530 korona, *fejeskaposzta* 9,429.053 mm. 45,521.036 korona értékben. Ehhez jön természetesen a többi kerti termék és zöldség, valamint a főző gyümölcs és bor, a melyről azonban nem szól a kimutatás.

A növénybetegségek. A magyar-óvári m. kir. növényélet- és kórtani állomás kéri az ország valamennyi gazdálkodóját és kertészkedőjét, ugyszintén mindazokat, a kik a mezőgazdaság és kertészet iránt érdeklődnek, hogy minden egyes esetben a mikor gazdasági vagy kerti növényeiken gomba (baktérium) által okozott betegséget, vagy pedig kedvezőtlen időjárási és talajviszonyokból eredő gyenge fejlődést észlel, a helyi viszonyok kimerítő ismertetése mellett az állomást értesítse és a beteg növényből, a baj megállapítása végett, mintát küldjön. Komoly baj esetén az állomás szakértőt is küld a helyszínére. Fölvilágosítást az állomás *díjmentesen* ad, a minták vizsgálatát ingyen végzi, sőt általános érdekű esetekben szakközveit is ingyen küldi ki a helyszíni vizsgálatra, esetleg a védekezési eljárás vezetésére. Ajánljuk a fentieket gazdaközönségünk figyelmébe!

Csikszeredai halásztársaság néven új sportegyesület alakult. Elnökké *Becze* Antal ny. alispánt, alelnökké *Fejér* Sándor alispánt, igazgatóvá *Báldi* Aurél törvényszéki bírót, titkárrá *Botár* Béla árvaszéki ülnököt választották. A tagok az Alsó-Oltvölgyi Halászati Társulat vízterületén fognak halászni s pisztrángköltőházak és ivadéknevelő tavak építését határozták el.

Bolgár munkások ajánlkozása. A M. kir. Kereskedelmi Muzeum vidéki levelezője, *Nagel* Miksa tudtára adta a munkaadók érdekeit képviselő szervezeteknek, hogy nála körülbelül 2000 bolgár mezőgazdasági munkás jelentkezett, akik Magyarországon mezőgazdasági üzemekben munkát keresnek. A munkások igényei igen mérsékeltak. A közvetítést szívesen eszközözi az arra reflektálóknak a levelező.

Ki- és visszavándorlás 1910. február hóban. A Magyar Központi Statisztikai Hivatal jelentése szerint a Magyarbirodalomból folyó évi február folyamán 10,050 egyén vándorolt ki és pedig 8682 utlevéllel és 1368 utlevél nélkül. A kivándorlottak közül 9230 ment Amerikába, 368 — tuynomóan Erdélyből — Romániába és 181 Németországba. 1909. év február havához képest csökkent a kivándorlás, amennyiben akkor 12 233 volt a kivándorlók száma és a csökkenés kizárólag Magyarországra esik. A kivándorlók 28.5% a volt magyar anyanyelvű. Legtöbb magyar vándorolt ki: Szabolcs (293), Borsód (194), Zemplén (191),

Abauj-Torna (163), Szatmár (153) és Heves (115) vármegyékből. A Magyarbirodalomba visszavándoroltak száma 1134 volt. A magyar-román és magyar-szerb határon februárban 67,858 egyén lépett át s a kilépők száma 82-vel haladta meg a belépők számát.

Gyümölcsfatenyésztési díjak. A Magyar földhitelintézet a házi gyümölcsfatenyésztésnek községi faiskolák utján való előmozdítására a f évben is 1 drb 600 K.-s, 2 drb 400 K.-s és 18 drb 200 K.-s díjat tűzött ki. Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly kertész is, ki a népiskolában a gyümölcsfatenyésztést hivatásszerűleg tanítja. A folyó évi díjakra a pályázati kérvények f. évi május hó 15-ig terjesztendők be az illetékes kir. tanfelügyelőséghez, hol a részletes pályázati feltételek is megszerezhetők.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963.54 „
Összesen: 3,915.663.54 „	
1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.438.23 „
1905. „ „	61,730.60 „
1906. „ „	39,243.65 „
1907. „ „	41,877.32 „
1908. „ „	81,088.76 „
1909. „ „	106,589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősekből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelőse közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-ot díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelelőseggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933,963.54 koronára rughak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével Nyomatványanal és felvilágosítással minden irányban közszéggel szolgál.

Az igazgatóság.

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi **gyógyáru különlegességeiből,**
 kötszerek és betegápolási eszközök

▶ **ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK** ▶

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pi- Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.
 pere és illatszer üzlete

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vánília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvorium	

▶ **Naponta 2-szer postai szétküldés!** ▶

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

TÖRLEY PEZSGŐ

2383

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen védve

Csakis az apáca védőjegye az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés vércső, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgörccs és más gyomorbetegségek, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Különlegesen, szájbetegségek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyílás és különösen influenza ellen stb. használ. 2 kiscsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy nagy családi üveg **61 korona.**

Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

THIBERRY A. gyógyszerész egyedül valódi

CENTIFOLIA-KENŐCSE

meglepő, csatlható és utóérhetetlen gyógyíthatású még a régi, sőt rakes sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyulladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, genyedet, sokszor fülöslegessé teszi a fájdalmas operációt. 2 tégely 3-60 korona.

Cím: Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. 2399

ELADÓ

pinzgauai tenyészmarha.

Egy drb. 3 éves, tejelési jelegű tenyészbika, továbbá 18 drb. tehén és 2 drb. megfolyatott üsző, mind tisztavérű, részint importált a „Berghof“ nevű gazdaságban Nagyszeben mellett.

Gognel Ernő

bérlő által.

2447

LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca. 7. szám.

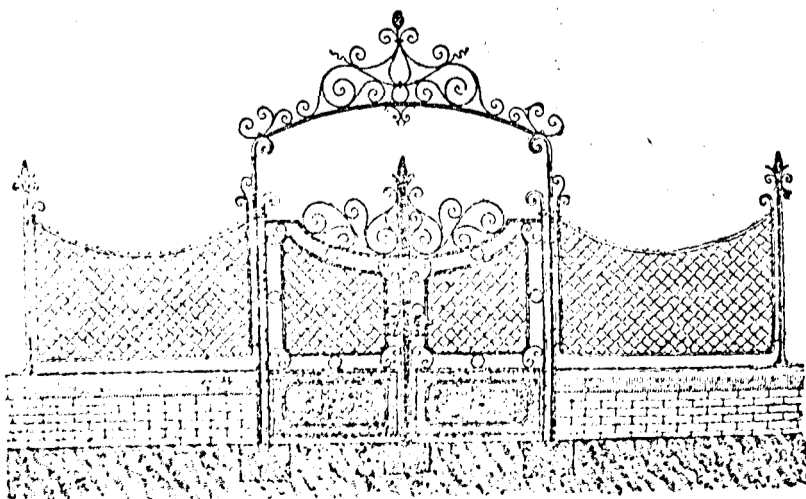
Telefon szám 439.

Telefon szám 439.

Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitelben és gyári áron.

Raktáron mindenformájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgonyozott fonatok is méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyeremény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is lehetők. Legnagyobb főnyereménye:
egy millió korona.

Húzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

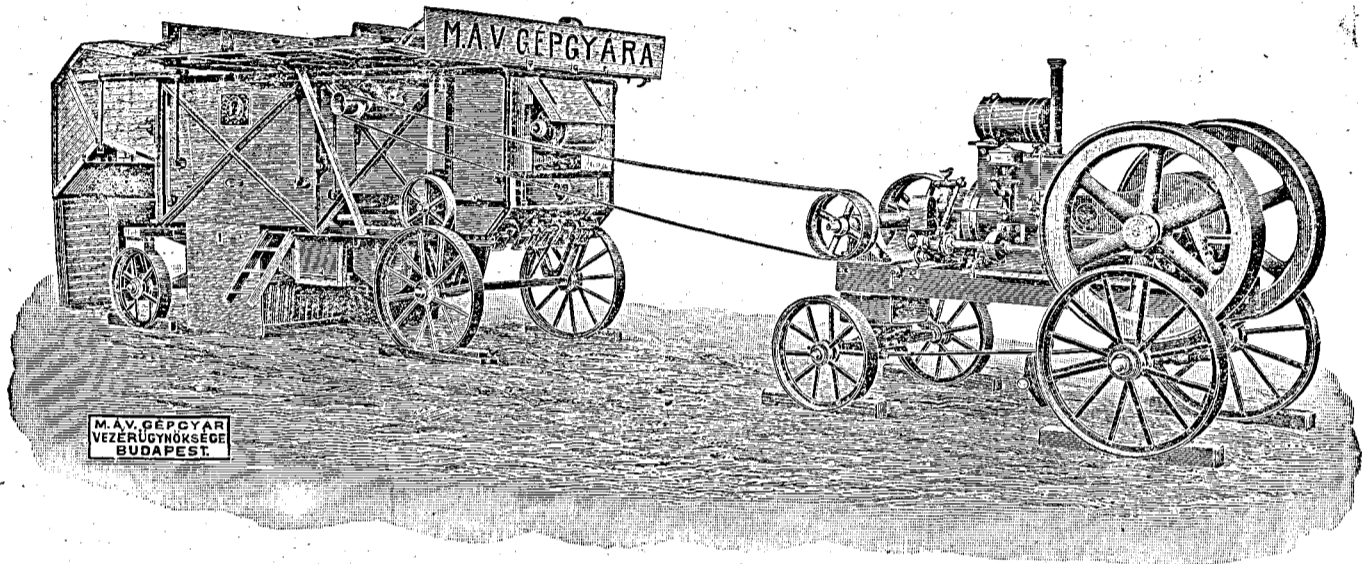
Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

vagy letétre 20 K foglaltó lefizetése után legolcsóbb kamatra.
 A nyeremények azonnal a vevőt illetik.
 2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztályosorsjegyek főelárusító helye

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapírokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccs szekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

HUTTER GERŐ

Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett

MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült műlépei.

Sárga műlép 1 kgr. 5 korona.

Fehér műlép 1 klg. 6 korona 50 fillér.

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel: HUTTER GERŐ, műlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratú

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertállok más intézeti terheket, rendbeszedem egyáltalán az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelmi Banknál“ kifizettetnek. 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége

Kwizda-féle
Korneuburgi marhapor,
Diétikus szer lovak, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára . . . . . K 1.40
1/2 doboz . . . . . - 70
Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelőképesség növelése céljából.

1900. parisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle sertéspar.
Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.
Erősítő takarmány,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz à 5 étadag K -60, 1 láda à 50 étadag K 6.-

2450 II.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
Az udvari istállóban és versenystállóban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyulladásoknál stb. Trainingbea nélkülözhetetlen.
Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza
BUDAPEST, VI, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám

Kérlek gyárunkat meglátogatni.

Falazótégla és tetőcserép

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által
Dr. GASPARY gépein

Cement lapok,	Cement ürtömők,
Cement alagsóvívek,	Cement salak-téglák.

Formák: VI vezeték-csővek, Ablak-keretezések.
Kerítés-oszlopok. Hata kövek stb.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,
80. sz. arjegyzék díjmentesen.

Városhoz közeli
vagy jó vasúti össze-
kötetési nagyobb
600—2000 holdas

biptokot
bérbe, vagy meg-
vételre sürgősen
keresek.
Címem a kiadóban
(r. y.) alatt.

Szivattyúk és Mérlegek

Garvenswerke,
Wien. II., Handelsquai No 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

különleges gyár

OBERDING ANTAL
vizvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vizvezeték s ivattyú állomással vagy forrás foglalásai. Etvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legjuányosabban.
2436

Gazdatiszt

vagy ehhez hasonló állást keres, szerény igényű, kis családú, nős, aki ezen a pályán már 18 év óta működött, jó bizonyítványokkal rendelkezem beszéllek magyar, román és tót nyelven. Az állást bármelyik percben elfogadhatom.
Cím: 2448
Paulik Pal, gtiszt
p. Maroscsapó, Kisküküllőmegye.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33
2278
VII., Gizella-ut 15.
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

97196—910. számhoz.

A magyar kir. államvasutak nyári menetrendje 1910-re:

A magyar kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magán vonalokon f. é. május hó 1-én a nyári menetrend lép életbe. mely a jelenlegi érvényben levő téli menetrenddel szemben az érdélyrészi és azzal kapcsolatos vonalokon a következő lenyegesebb változásokat tartalmazza:

Az alvinc—nagyszebeni vonalon.
Az előző években Nagyszeben és Erdélyszerdahely között közlekedett idényvonatpár az idén Nagyszeben és Konca között ugyanarra az időtartamra és ugyanazokon a napokon, ismét forgalomba fog helyezettetni.
A budapest-keleti p. udvar predeál vonalon.
A Budapest nyug. p. udvarról jelenleg este 9 óra 10 p. induló és Predeálra d. u. 3 óra 31 pkor érkező gyorsvonat, Budapest nyug. pálya udvarról este 9 ó. 35 pkor fog indulni és Predeálra d. u. 3 óra 46 pkor fog érkezni.
A Székelykocsárdról d. u. 4 óra 40 pkor induló és Kolozsvárra este 8 óra 31 pkor érkező személyszállító vonat már Tövistől fog személyszállítással közlekedni és tövisről d. u. 2 óra 50 pkor indulva Kolozsvárra este 8 óra 31 pkor fog érkezni.
A Székelykocsárd Gyergyószentmiklós brassói vonalon.
A Székelykocsárd brassói vonalon a következő vonatok fognak közlekedni.
Székelykocsárd—Brassó között egy átmenő vonatpár, Székelykocsárd—Csikszereda között két helyi vonatpár, Székelykocsárd—Marosvásárhely között egy helyi vonatpár, Székelykocsárd—Gyergyószentmiklós között egy helyi vonatpár, Mádéfalva—Brassó között két helyi vonatpár és Gyergyószentmiklós—Brassó között egy helyi vonatpár.

A mádéfalva-gyimes-paloncai vonalon.
E vonalon, az előző pont alatti menetrend módosítással kapcsolatosan az összes személyszállító vonatok menetrendjei is módosulnak.

A brassó—zernestli vonalon.
Az előző években június 1-től augusztus 31-ig közlekedett vasárnap és ünnepi vonat, ugyanarra az időtartamra és ugyanazon a napokon ismét forgalomba helyeztetik, azonkívül ugyancsak június 1-től augusztus 31-ig egy új vasárnapi és ünnepnap vasut fog közlekedni Zernestől—Brassóig, mely Zernestről este 8 óra 17 pkor indulva, Brassóba éjjel 9 óra 34 pkor fog érkezni.

A Küküllőszög—parajdi vonalon.
A Parajdról jelenleg d. e. 7 ó. 45 pkor induló és Küküllőszögre d. u. 12 óra 43 pkor érkező személyvonat Parajdról d. e. 9 óra — pkor fog indulni és Küküllőszögre d. u. 1 óra 55 pkor fog érkezni, a Küküllőszögről jelenleg d. e. 9 óra 34 pkor induló és Parajdra d. u. 2 óra 50 pkor érkező személyvonat Küküllőszögről d. e. 10 óra 21 pkor fog indulni és Parajdra délután 3 óra 35 zkor fog érkezni. E két vonat szeptember 1-től jövő évi április hó 30-ig csak Küküllőszög—Dicsőszentmárton között fog közlekedni.

A kiskapus—nagyszebeni vonalon.
A Nagyszeben—Vizakna között az előző évek nyarán közlekedett fürdővonatok, ugyanarra az időtartamra, ismét forgalomba fognak helyezettetni.
Budapest, 1910. április. Az Igazgatóság.
(Utányomás nem díjaztatik)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható
Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bujjigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Férfi és leányka fehérnemű minden nagyuághban és mindönyben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda:

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3. 2005
Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.

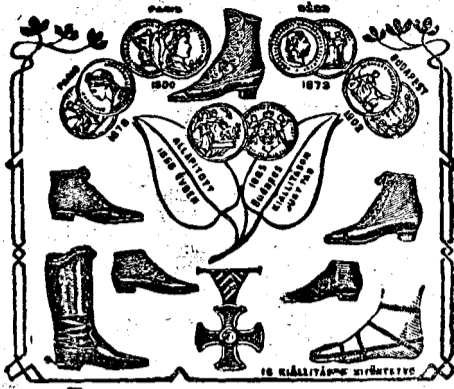
Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.
Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Szőlőkötöző-fonal jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és vízszenteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.**

Tessék ajánlatot kérni!

2260

Legtermékenyebb, rendkívüli jó tulajdonságai következtében **Európa minden országában terjedő**, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és vetési célra legjobb faju burgonyáknak elismert

nemes burgonya újfajok

a következők:

Agnelli-féle „Magyar kincs“ eredeti burgonya ára: 100 kg 14 kor., 50 kg 8 kor. — **Agnelli-féle „Pannonia“** eredeti burgonya ára: 100 kg 16 kor., 50 kg 9 korona. — **Agnelli-féle „Hungaria“** eredeti burgonya 100 kg 20 kor., 50 kg 11 kor., ab itt vasúti állomás.

— Nagyobb vételnél kedvezményes árban. —

Kapható létesítőjénél: **Agnelli József** plébánosnál **Csári, Nyitra megye.** 2440

Három darab vetőgép,

11, 13 és 15 soros,

egészen ujan,

2132

a legjobb gyárból, eladó

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvár, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

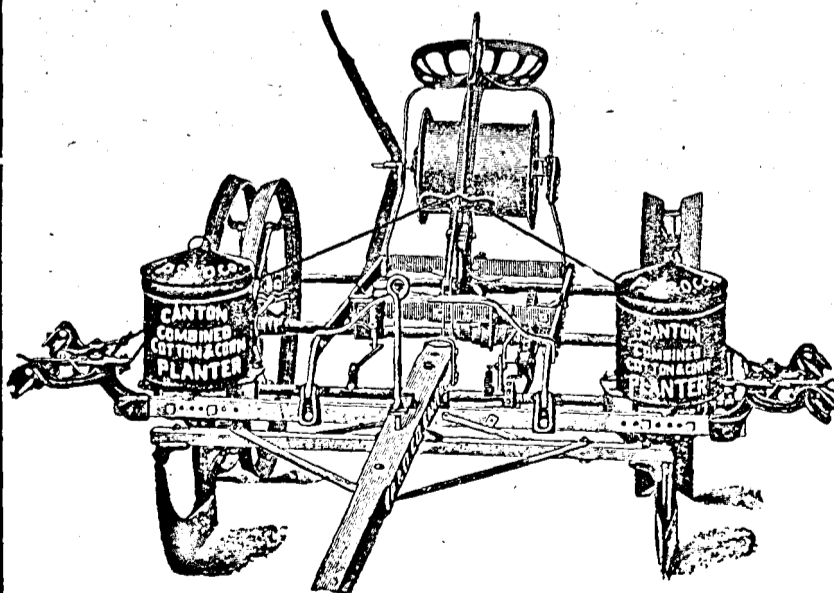
TENGERI ÜLTETÉSE NÉGYZETBEN.

„Senior“

automatikusan 25—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánóság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 magyar hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907—08—09. években körülbelül 600 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

2098 **Mc GORMICK**

Harvesting Machine Company Chicago U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.